

XALQ TABOBATI SOHASINING RIVOJLANISHI

Urganch Abu Ali Ibn Sino nomidagi

jamoat salomatligi texnikumi

o'qituvchisi

Atamuratova Surayyo Shavkatovna

Annotatsiya: Ushbu maqolada xalq tabobati sohasiga hozirgi kunda bo'layotgan talab va ehtiyoj hamda xalq tabobatining ahamiyati uni tibbiyotda tutayotgan o'rni atroflicha muhokama qilindi.

Kalit so'zlar: Xalq tabobati, akupunktura, mizoj, tabiblar, dori va vaksina.

Hozirgi kunda ekologik vaziyatning yildan-yilga yomonlashib borayotganligi va boshqa ijtimoiy-iqtisodiy muammolar tufayli o'tkir surunkali, onkologik va turli xildagi kasalliklar yuzaga kelmoqda. Ammo bu holatlarga nisbatan, davlatimiz budjeti tomonidan zamonaviy tibbiyotga katta miqdorda mablag' ajratildi. Bundan tashqari kasalliklarga qarshi bo'lgan vaksina va dorilar ishlab chiqarildi. Shu bilan birga zamonaviy tibbiy jihoz va uskunalar bilan ta'minlangan tibbiy markazlar, shifoxonalar, klinikalar tashkil etildi. Ammo ushbu holatni ko'p jihatdan tibbiyotning barcha mintaqalariga va aholining barcha qatlamlariga to'liq kirib bormaganligi hamda dori vositalarining narxi yuqori darajada ekanligi, shu dori vositalari yuqorida keltirilgan ba'zi kasalliklarni keltirib chiqaryotganligi tufayli kasalliklar to'liq darajada bartaraf etilmayapti. Dori va vaksinalarning sifat darajasi pastligining asosiy sabablaridan biri: zamonaviy tibbiyotda dori vositalari tabiiy bo'lmagan mahsulotlardan kimyoviy usulda sintez qilinadi. Natijada bu dorilar organizm faoliyatini sustlashtiradi yoki tezlashtiradi. Buning oqibatida organizm zo'rirqadi va boshqa kasalliklar yuzaga keladi, organizm dorilar keltirayotgan zaraga qarshi kurashish bilan ovora bo'ladi. Bu kabi holatlar aholi o'rtasida xalq tabobatining ommalashishiga va tabiblarga bo'lgan ehtiyojning yuqori bo'lishiga olib kelmoqda. Yevropalik olimlar tomonidan fuqarolarning xalq tabobatiga bo'lgan munosabati o'rganilgan, ya'ni bir nechta so'rov nomalar o'tkazilgan.

Tadqiqotlar natijasi shuni ko'rsatdiki, onkologik va ayrim murakkab kasalliklarni davolashda zamonaviy tibbiyotga nisbatan xalq tabobati usuli bilan davolash ancha samarali, qulay va arzonligini ko'rsatdi. Barchamizga ma'lumki Koronavirus pandemiyasi davrida ham, qaysi davlatda xalq tabobati va sog'lom turmush tarzi yuqori bo'lsa, o'sha davlatda keng tarqalmadi va nisbatan tez bartaraf etildi. Shu sababli ham xalq tabobatining kasalliklarni davolash, tashhis qo'yish bo'yicha samarali usullarini zamonaviy tibbiyot bilan bog'lash va bu sohada yetuk mutaxassislar tayyorlash maqsadida Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev 2018-yil 12-oktabrda "O'zbekiston Respublikasida xalq tabobati sohasini tartibga solish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 3968-sonli qarori qabul qilindi.

Bunga muvofiq, 2020-yil 1-maydan davlat muassasasi shaklidagi yuridik shaxs maqomiga ega Respublika xalq tabobati ilmiy-amaliy markazi hamda tibbiyot OTMlari va Abu Ali ibn Sino nomidagi Jamoat texnikumlarida yuridik shaxs maqomiga ega bo'lmagan Xalq tabobatini rivojlantirish markazlari tashkil etildi. Mana shu markazlarda esa xalq tabobatining asosiy yo'nalishlari, hisoblangan, fitoterapiya, ayurveda, akupunktura, gomeopatiya, yoga, mo ksoterapiya, naturopatiya, osteopatiya, terminal tibbiyot, xiro-amaliyot, sigun kabi yo'nalishlari ochildi va yo'lga qo'yildi. Bu kabi yo'nalishlarning rivojlanishi va amaliyotda tatbiq etilishi maqsadida davlatimiz tomonidan mablag'lar ajratildi. hamda O'zbekiston xalq tabobati assotsiatsiyasi, "Tabobat" akademiyasi tashkilotlari bilan faoliyat olib borilmoqda. Barcha OTM muassasalarida ham bu yo'nalish bo'yicha o'quv-dasturlar tuzildi va talaba yoshlarning amaliy ko'nikmalariga ham qo'ldan kelganicha sharoitlar yaratilmoqda. Shu bilan birgalikda Xitoy, Korea, Hindiston davlatlari bilan hamkorliklar olib borilmoqda. Jannatmakon O'zbekistonimizning shifobaxsh bo'lgan barcha o'simliklaridan oqilona foydalanilgan holda ulardan turli tuman dorilar va damlamalar tayyorlanmoqda. Va mana shu dorilarni bemorlarning mizojiga qarab tavsiya etilmoqda. Shuni ham unutmaslik kerakki insonlarning mizoji bo'lgani kabi, bu dunyoda barcha ne'matlarning, shu jumladan dori-darmonlar ham mizojga ega ekan.

Bularni o'z mizojiga ko'ra tavsiya etish ko'pgina kasalliklarni bartaraf etishga yordam bermoqda. Ya'ni mizoj tabobatning boshlang'ich bo'g'ini desak ham mubolag'a bo'lmaydi. Chunki mizoj tabiblar tomonidan qo'yayotgan tashhisning asosi hisoblanadi. Mizojga ko'ra kasalliklar aniqlanadi, bartaraf etiladi, sog'lom turmush tarzi yo'lga qo'yiladi. Qisqasi mizojni bilgan tabibgina bemorni muvaffaqiyatli davolay oladi. Bundan tashqari akupunktura, ya'ni igna bilan davolash yo'nalishi ham keng tarqalmoqda va turli kasalliklarni, jumladan xirurgik kasalliklarni davolashda ham birgina ignalar orqali bartaraf etilmoqda. Akupunktura yo'nalishi orqali meridianlarda joylashgan biologik faol nuqtalarga ta'sir etiladi natijada nerv tomirlari retseptorlariga ta'siri orqali asab tizimi funksional holatini o'zgartiradi, organizmning tabiiy holatini tiklaydi, umumiy immunitetni faollashtiradi, limfa va qon aylanishini yaxshilaydi, qon bosimi, yurak va miya faoliyatini normallashtiradi. Yana hijoma, apiterapiya va yuqorida keltirilgan yo'nalishlar rivojlanmoqda bularga davlatimiz tomonidan katta e'tibor qaratilmoqda. Bu kabi yo'nalishlar shifoxonalarda, xususiyl klinikalarda faoliyat ko'rsatmoqda. Talabala yoshlarimiz hozirda bu kabi yo'nalishlar bilan shug'langan holda turli kasalliklarni davo choralarini topmoqda. Insonlarda xalq tabobatiga bo'lgan talabning yuqoriligi sababli, xalq tabobatining har bir yo'nalishi bo'yicha klinikalar tashkil etilmoqda. Jumladan xijoma, girudoterapiya, apiterapiya, akupunktura kabilari.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Sh. M. Mirziyoyev. O'zbekiston Respublikasida Xalq tabobatini rivojlantirishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risidagi PQ-4668 10.04.2020.
2. Abu Ali ibn Sino. Tib qonunlari // 1-, 2-, 3-jildlar. T.: O'zME. - 1993.
3. Yuldasheva Lola Sadullayevna. Xalq tabobati falsafasi. Toshkent INVEST BOOK. - 2023
4. Muhammad at-tabib al-Haraviy. Mizoj haqida risola. Toshkent Vneshtorgizdat. - 1991